

Fra koppper og kander til blikarbejde på taget

Gennem det seneste årti har den københavnske blikkenslager Bjarne Ørbekker i flere omgange rejst rundt i Mozambique. Her har han været i tæt kontakt med en gruppe lokale håndværkere, som med Bjarne Ørbekkers hjælp nu også kan producere tagrender og rør til udsugningsanlæg.

Læs Bjarne Ørbekkers beretning om udviklingsarbejdet i Mozambique og mødet med de afrikanske blikkenslagere.

Af Bjarne Ørbekker

● Første gang jeg traf Kenani var for ca. ti år siden. Dengang boede han i Zambezia-provinsen i det centrale Mozambique, hvor han sammen med sine kolleger fremstillede vandkander, spande og gryder af fladbankede tagplader i galvaniseret jern. Det var der, jeg fik den ide, at de mozambikanske blikkenslagere kunne tjene flere penge ved at blive tagblikkenslagere.

Vandkander, spande og gryder var allerede dengang under hård konkurrence fra billige importerede plastprodukter og fabriksfremstillede aluminiumsgryder.

Ideen blev til et tre måneders kursus i 2000 for en lille gruppe blikkenslagere,

hvor vi arbejdede med alt, lige fra pladeudfoldning til almindeligt blikkenslagerarbejde, ventilation og dækning med stående false. Missionen var, at når de lokale håndværkere kan fremstille en vandkande, kan de også lave for eksempel grenrør til ventilation, og det holdt stik.

Dygtige håndværkere

I løbet af kurset blev jeg flere gange overrasket over, hvor dygtige disse gutter var. En skorstensinddækning med vagefalse kunne de lave næsten før, jeg havde forklaret det - og tilmed i en kvalitet, der nemt kunne måle sig med en dansk blikkenslager.

Den første dag på kurset, lagde jeg en tegning til en falsat 90 graders reduktionsbøjning foran Kenani. Bøjningen var på 5 led og gik fra 25 cm. til 7,5 cm. I løbet af et øjeblik havde Kenani lavet bøjningen, og jeg blev endnu engang bekræftet i, at mit job var ikke at lære disse gutter at false, men hjælpe dem med at bruge det, de kunne i forvejen, til at tjene nogle flere penge.

Bukkemaskine til Afrika

I 2004 hjalp rørlægger Kurt Nielsson og jeg, med økonomisk støtte fra Blik-

Det tog ikke Kenani mange øjeblikke at finde ud af, hvordan det lille bukkeværktøj skulle bruges. Her laver han og en kollega en tagrende efter syd-afrikansk forbillede, inden de bagefter forsøgte sig med et fir-kantet nedløbsrør.

Selv om det var første gang at Kenani sad foran en computer, lærer han at sende mails og flytte billeder fra mobiltelefonen over på computeren.

og Rørarbejderforbundet og kreds København, blikkenslagere med at fremstille en bukkemaskine til tyndplade. Projektet blev en succes og bukkemaskinen bliver den dag i dag brugt flittigt af blikkenslagere i Quelimane.

Bukkemaskinen blev tegnet af maskiningeniør, Niels Christoffersen, og prototypen fik vi lov til at fremstille på TEC Ballerup.

Ny rejse i 2009

Da jeg denne gang besøgte Kenani, var han flyttet til Manica provinsen, tæt på grænsen til Zimbabwe. Jeg var godt klar over, at der ikke var meget jeg kunne lære ham, men jeg havde fundet et lille bukkeværktøj på en ud-

stilling i Danmark.

Værktøjet, der allerede er kendt af mange danske blikkenslagere, består af to aksler, et land og en håndfuld kuglelejer. Det svarer næsten til princippet i en sikkemaskine, der blot er lavet så let, at man kan holde den i hånden.

Værktøjet er som skabt til de fattige blikkenslagere i Mozambique, hvis eneste alternativ oftest er en hammer og en togskinne. Jeg fremstillede selv, med hjælp fra lærere og elever fra TEC Ballerup, to stykker af dette bukkeværktøj, inden min rejse til Mozambique maj 2009, hvor jeg havde modtaget et rejselegat fra Danida.

Kenani og en af hans kolleger fik

Læs mere om
Bjarne Ørbekkers
oplevelser i
Mozambique
på Håndværkere
Uden Grænsers
hjemmeside
www.bisu.dk

hurtigt afkodet værktøj og fremstillede uden besvær en firkantet tagrende. Tagrenden var væsentlig smukkere, end hvad de normalt kunne lave, og det var betydeligt hurtigere end at banke den op over en togskinne.

Kontakt via e-mail

Inden jeg forlod Kenani for at rejse tilbage til Danmark, forærede jeg ham min gamle mobiltelefon med kamera og en kortlæser til mobiltelefonen. Derefter gik vi på en lokal internetcafe i byen, hvor Kenani bor. Her hjalp jeg ham med at oprette en e-mailadresse på nettet, således at Kenani nu kan modtage og sende e-mails.

Til sidst betalte jeg for et 3 mæne-

ders computerkursus. Og som alt andet jeg har lavet med Kenani, så lærte han på et øjeblik at flytte billederne over på mobiltelefonens hukommelseskort, og det lykkes ham også at skrive og sende en e-mail – oven i købet med vedhæftet fil.

Det er lige værd at huske, at Kenani er en mand, der har tilbragt næsten hele sit liv med at være afrikansk blikkenslager. Kenani bor med sin familie i et hus af ler uden elektricitet. Han har en mangelfuld skolegang og har aldrig haft adgang til yderligere uddannelse end enkelte basale skoleår. Måske går det langsomt, men Kenani er en blikkenslager på vej opad, han er en mønsterbryder.

Fakta om Mozambique

● Mozambique, der er en tidligere portugisisk koloni, ligger i det sydlige Afrika mellem Tanzania i nord og Sydafrika i syd med en 2500 km. lang kystlinje til det Indiske Ocean.

Mozambique er med sit areal på 802.000 km² 18 gange større end Danmark, og indbyggertallet er ca. 20 millioner. Heraf er knap 75 procent af befolkningen under 25 år.

Dødelighed for levendefødte børn under et år er 12,9 procent og knap 12 procent af landets voksne befolkning er smittet med hiv/aids.

Landet er præget af ekstrem fattigdom, og det anslås at 75 procent af befolkningen må leve for mindre en 2 US-Dollar om dagen.

